

PRIMORSKI DNEVNIK

Poština pišana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 30 lir

Leto XVI. - Št. 151 (4614)

TRST, petek 24. junija 1960

Po tajni izmenjavi ratifikacijskih listin v japonskem zunanjem ministrstvu

Japonsko-ameriški sporazum je stopil v veljavo Sen. Mansfield kritizira zunanjo politiko ZDA

Japanski socialisti ponovno zahtevajo razpustitev parlamenta in sestavo začasne upravne volilne vlade - Kiši bo odstopil verjetno šele okrog 15. julija - Kennedyjeve obtožbe Pentagona in atomske komisije

TOKIO, 23. — Kot smo že poročali, so bile danes zjutraj izmenjane ratifikacijske listine japansko-ameriškega vojaškega pakta. S tem je zacetel paket veljati. Kako je prišlo do izmenjave listin, je povedalo danes v Honomoluju predstavniki Bele hiše, James Hagerty. Izjavil je, da je Eisenhower, ki se nahaja v tem mestu že nekaj dni na oddihu, podpisal sporazum že pred desetimi dnevi, pred svojim odhodom na Daljnji vzhod. Tako so poslali besedilo v Tokio. Nato je bila ratificirala še ameriški senat. Pod besedilom so pustili prazen prostor za datum. Po ratifikaciji v senatu je Eisenhower brzajoval veleposlaniku Mac Arthurju v Tokio, naj datum vpisi. Hagerty je dejal, da je bil postopek »nenavaden«, vendar pa popolnoma legenski.

Do izmenjave listin je prišlo točno ob 2.10 po srednjeevropskem času v uradu japonskega zunanjega ministra Fujidžima, ki je izvršil izmenjavo v veleposlaniku ZDA, Mac Arthurjem. Do izmenjave je prišlo po pravi dirki: senat je namreč ratificiral paket ob 18.35, šest ur nato pa so bili dokumenti v Tokiu, kamor so jih prineseli z ameriškim vojaškim reakcijskim letalom. Na ta način so prehiteli študente, ki so napovedali, da se bodo izmenjavi listin s silo upri. Studenti so predpostavljali, da bi izmenjave ne bo prisko določeno, temveč še popoldne. Za vsak primer pa je imel prilagoditev poskušati iz Washingtona morda doletje načine, o katerih svoje zunanjo politike. Demokratični senator Mike Mansfield, eden izmed najbolj vplivnih članov zunanjopolitične komisije ameriškega Kongresa, je namreč izjavil, da je Eisenhowerjeva vlada »vnesla v ameriško zunano politiko strašno zmedo«. »Kdo vodi upravo življensko važnih sektorjev zunanje politike in obrameb?«, je dejal. Nato je navedel vohunski polet leta 1944, »v zahteval, naj ameriški veleposlaniki v Moskvi začnejo pogajanja s svojimi kolegi v državah, ki menjajo na Sovjetsko zvezo, in s sovjetskim zunanjim ministrovstvom, da bi ugotovili podprtice zveznega ukaza sovjetskih oboroženih silam, naj z raketnimi unitjami oporišči, s katere bi se dvignila ameriška letala na potote nad Sovjetsko zvezo.«

Medtem pa je danes v Honomoluju Eisenhowerov igral golf v vohunskem stanu in z generalom Goodpasterom. Danes pa je imel prilagoditev poskušati iz Washingtona morda doletje načine, o katerih svoje zunanjo politike. Demokratični senator Mike Mansfield, eden izmed najbolj vplivnih članov zunanjopolitične komisije ameriškega Kongresa, je namreč izjavil, da je Eisenhowerjeva vlada »vnesla v ameriško zunano politiko strašno zmedo«. »Kdo vodi upravo življensko važnih sektorjev zunanje politike in obrameb?«, je dejal. Nato je navedel vohunski polet leta 1944, »v zahteval, naj ameriški veleposlaniki v Moskvi začnejo pogajanja s svojimi kolegi v državah, ki menjajo na Sovjetsko zvezo, in s sovjetskim zunanjim ministrovstvom, da bi ugotovili podprtice zveznega ukaza sovjetskih oboroženih silam, naj z raketnimi unitjami oporišči, s katere bi se dvignila ameriška letala na potote nad Sovjetsko zvezo.«

Nato je Mansfield izjavil, da je odbor za zunanje odobril sentita ugovora s svojo zadnjino predstavnikom o primernosti. »Na tečaju je vladam,« pojasnil, »da se zbrani, da bodo predstavili vladu, nato pa pred sedež komunistične partije, kjer so proti testirali proti pisanku glasila KP Japonske, »Akahata«, ki je pisalo, da so studenti po nesreči ubili drugi študentje. Tu je prišlo tudi do spopadov s komunističnimi študenti, to da policiji je uspelo ohraniti red.«

Zahete socialistov

Predstavniki študentovske organizacije »Zengakure« pa je izjavil, da se še nikoli ni zgodilo v zgodbini Japonske, da bi moralna vlada izmenjati ratifikacijske listine pod začetilo poljevje in na skrivaj, ne pa tako kot bi se taka zadeva morala opraviti, ko gre vendar za desetletno ugodnost države.

Osem predlogov

Mansfield je nato obrazložil svoje predloge glede osmih velikih mednarodnih vprašanj:

1. **Jedrska razorožitev.** — Konference je treba opustiti

ali pa se morajo revidirati stališča vseh zainteresiranih držav.

2. **Berlin.** — ZDA bodo morale proučiti začasno nevtralizacijo v internacionalizaciji zahodnega Berlina v priznavanju, da bo Berlin ponovno postal glavno mestno zdroževanje Nemčije.

3. **Daljni vzhod.** — Resolucijo o Formozu iz leta 1955 bomo moralno preizvesti značaj za konškoga ukrepa, da ne bi ponarili ZDA, v primeru napala Kitajske, izven področja, ki zajema Formizo in otroke Peščakov.

4. **Atlantski pakt.** — ZDA morajo začeti s diplomatskim sordiniranjem v priznavanju urešnega skupnega programu v okviru NATO za raziskovalno vesoljstvo.

5. **Kitajska v ZSSR.** — ZDA bi morale navezati diplomatske stike z zunanjim Mongolijom, ki naj bi bil proračun za kitajcev in opozoril na prava roke. Ta korak ene izključuje priznanje komunistične Kitajske.

6. **Srednji vzhod.** — Potrebno je revidirati Eisenhowerovo doktrino in obrambi Srednjega vzhoda proti komunistom.

7. **Kuba.** — »Svetujem, na se pošte guverner Portorika v posebno misijo na Havano, da bi proučil možnosti zboljšanja odnosov med ZDA in Kubo.«

8. **Stiki na najvišji ravni.** — Omrežje je treba obiskev v se stanke poglavjarjev držav. Državni tajnik bi moral ostati več časa v Washingtonu in potrebiti, da je treba naloge veleposlaniku, na katerih je zavzet za atomsko energijo.

Poslanska zbornica razpravlja danes o volilnem zakonu

Tupini potrjuje svojo grožnjo da bo poostrelil cenzuro na filme

Zbornica odobrila proračun ministrstva za turizem in prireditve ter ministrstva za državne udeležbe, senat pa proračun ministrstva za delo Vodstvo KD za odložitev upravnih volitev na prihodnjo pomlad?

(Od našega dopisnika)

RIM, 23. — V odgovoru na kritike raznih poslanecjev minister za turizem, prireditve in šport Tupini na današnjem zasedanju poslanske zbornice navedel nekaj podatkov o tujskem prometu v lanskem letu. Italijo je obiskalo 8.600.000 pravih turistov (takih, ki se zadajo v deželi več dni) in 8.180.136 izletnikov (ki se

datek). Italijanov, ki gredo v tujino) je znašal 280,1 milijard lir.

Kar zadeva operna gledališča in koncertno dejavnost, je Tupini dejal, da je država kralja do 30. t. m. pasivo opernih gledališč v višini nad 11 milijardi lir, za manjša opera gledališča in koncertno dejavnost pa so izdati v obliki državnih podpor 1.680.000.000 lir.

Za gledališčko dejavnost je država prispevala v letotih 1960-1964 v zmanjšanemu obsegu avstrijskih gostov (347.722 manj kot leta 1958).

Na prvem mestu je načinil, da je bilo letalo sestreljeno. »Najnovejša stvar, da vlado bolj učinkovito v bolj odgovoren sistem uprave na področju zunanje politike in obrameb. Po neuspehu pariske konference se moramo preprati enkrat za vselej, da osebni ugled v obeh stikih med poglavjarji držav ne predstavljajo nadomestila za politične smernice, ki se nenehno morajo prilagajati spremembam, ki so se zgodile.«

Nato je Mansfield izjavil, da je odbor za zunanje odobril sentita ugovora s svojo zadnjino predstavnikom o primernosti. »Na tečaju je vladam,« pojasnil, »da se zbrani, da bodo predstavili vladu, nato pa pred sedež komunistične partije, kjer so proti testirali proti pisanku glasila KP Japonske, »Akahata«, ki je pisalo, da so studenti po nesreči ubili drugi študentje. Tu je prišlo tudi do spopadov s komunističnimi študenti, to da policiji je uspelo ohraniti red.«

Predstavnik »Zengakure« pa je izjavil, da se še nikoli ni zgodilo v zgodbini Japonske,

da bi moralna vlada izmenjati ratifikacijske listine pod začetilo poljevje in na skrivaj, ne pa tako kot bi se taka zadeva morala opraviti, ko gre vendar za desetletno ugodnost države.

Prezidentnik Kisi, ki je danes izjavil — kot smo že poročali — uradno napovedati svoj odstop, je izrazil svoje zadnjino, ker je sporazum začel veljati: »Boril sem se za sporazum do danes in vselej sem v narednem položaju, kakor tu di notranjem položajem.«

Prezidentnik Kisi je danes izjavil, da bo odstopil, ker mora priti do splošne sprejemljivosti v vsej javnosti, da bo ostal verjetno še do nedelje, ko bo moralno vredovati na množičnem zborovanju, ki bo sledilo na stadiionu. Danes pa je prišel na konгрès tudi Vladislav Gomulka, prvi tajnik poljskega delavščinskega združenja partije.

Predstavnik »Zengakure« pa je izjavil, da se še nikoli ni zgodilo v zgodbini Japonske,

da bi moralna vlada izmenjati ratifikacijske listine pod začetilo poljevje in na skrivaj, ne pa tako kot bi se taka zadeva morala opraviti, ko gre vendar za desetletno ugodnost države.

Prezidentnik Kisi je danes izjavil, da bo odstopil, ker mora priti do splošne sprejemljivosti v vsej javnosti, da bo ostal verjetno še do nedelje, ko bo moralno vredovati na množičnem zborovanju, ki bo sledilo na stadiionu. Danes pa je prišel na konгрès tudi Vladislav Gomulka, prvi tajnik poljskega delavščinskega združenja partije.

Predstavnik »Zengakure« pa je izjavil, da se še nikoli ni zgodilo v zgodbini Japonske,

da bi moralna vlada izmenjati ratifikacijske listine pod začetilo poljevje in na skrivaj, ne pa tako kot bi se taka zadeva morala opraviti, ko gre vendar za desetletno ugodnost države.

Prezidentnik Kisi je danes izjavil, da bo odstopil, ker mora priti do splošne sprejemljivosti v vsej javnosti, da bo ostal verjetno še do nedelje, ko bo moralno vredovati na množičnem zborovanju, ki bo sledilo na stadiionu. Danes pa je prišel na konгрès tudi Vladislav Gomulka, prvi tajnik poljskega delavščinskega združenja partije.

Predstavnik »Zengakure« pa je izjavil, da se še nikoli ni zgodilo v zgodbini Japonske,

da bi moralna vlada izmenjati ratifikacijske listine pod začetilo poljevje in na skrivaj, ne pa tako kot bi se taka zadeva morala opraviti, ko gre vendar za desetletno ugodnost države.

Prezidentnik Kisi je danes izjavil, da bo odstopil, ker mora priti do splošne sprejemljivosti v vsej javnosti, da bo ostal verjetno še do nedelje, ko bo moralno vredovati na množičnem zborovanju, ki bo sledilo na stadiionu. Danes pa je prišel na konгрès tudi Vladislav Gomulka, prvi tajnik poljskega delavščinskega združenja partije.

Predstavnik »Zengakure« pa je izjavil, da se še nikoli ni zgodilo v zgodbini Japonske,

da bi moralna vlada izmenjati ratifikacijske listine pod začetilo poljevje in na skrivaj, ne pa tako kot bi se taka zadeva morala opraviti, ko gre vendar za desetletno ugodnost države.

Prezidentnik Kisi je danes izjavil, da bo odstopil, ker mora priti do splošne sprejemljivosti v vsej javnosti, da bo ostal verjetno še do nedelje, ko bo moralno vredovati na množičnem zborovanju, ki bo sledilo na stadiionu. Danes pa je prišel na konгрès tudi Vladislav Gomulka, prvi tajnik poljskega delavščinskega združenja partije.

Predstavnik »Zengakure« pa je izjavil, da se še nikoli ni zgodilo v zgodbini Japonske,

da bi moralna vlada izmenjati ratifikacijske listine pod začetilo poljevje in na skrivaj, ne pa tako kot bi se taka zadeva morala opraviti, ko gre vendar za desetletno ugodnost države.

Prezidentnik Kisi je danes izjavil, da bo odstopil, ker mora priti do splošne sprejemljivosti v vsej javnosti, da bo ostal verjetno še do nedelje, ko bo moralno vredovati na množičnem zborovanju, ki bo sledilo na stadiionu. Danes pa je prišel na konгрès tudi Vladislav Gomulka, prvi tajnik poljskega delavščinskega združenja partije.

Predstavnik »Zengakure« pa je izjavil, da se še nikoli ni zgodilo v zgodbini Japonske,

da bi moralna vlada izmenjati ratifikacijske listine pod začetilo poljevje in na skrivaj, ne pa tako kot bi se taka zadeva morala opraviti, ko gre vendar za desetletno ugodnost države.

Prezidentnik Kisi je danes izjavil, da bo odstopil, ker mora priti do splošne sprejemljivosti v vsej javnosti, da bo ostal verjetno še do nedelje, ko bo moralno vredovati na množičnem zborovanju, ki bo sledilo na stadiionu. Danes pa je prišel na konгрès tudi Vladislav Gomulka, prvi tajnik poljskega delavščinskega združenja partije.

Predstavnik »Zengakure« pa je izjavil, da se še nikoli ni zgodilo v zgodbini Japonske,

da bi moralna vlada izmenjati ratifikacijske listine pod začetilo poljevje in na skrivaj, ne pa tako kot bi se taka zadeva morala opraviti, ko gre vendar za desetletno ugodnost države.

Prezidentnik Kisi je danes izjavil, da bo odstopil, ker mora priti do splošne sprejemljivosti v vsej javnosti, da bo ostal verjetno še do nedelje, ko bo moralno vredovati na množičnem zborovanju, ki bo sledilo na stadiionu. Danes pa je prišel na konгрès tudi Vladislav Gomulka, prvi tajnik poljskega delavščinskega združenja partije.

Predstavnik »Zengakure« pa je izjavil, da se še nikoli ni zgodilo v zgodbini Japonske,

da bi moralna vlada izmenjati ratifikacijske listine pod začetilo poljevje in na skrivaj, ne pa tako kot bi se taka zadeva morala opraviti, ko gre vendar za desetletno ugodnost države.

Prezidentnik Kisi je danes izjavil, da bo odstopil, ker mora priti do splošne sprejemljivosti v vsej javnosti, da bo ostal verjetno še do nedelje, ko bo moralno vredovati na množičnem zborovanju, ki bo sledilo na stadiionu. Danes pa je prišel na konгрès tudi Vladislav Gomulka, prvi tajnik poljskega delavščinskega združenja partije.

Predstavnik »Zengakure« pa je izjavil, da se še nikoli ni zgodilo v zgodbini Japonske,

da bi moralna vlada izmenjati ratifikacijske listine pod začetilo poljevje in na skrivaj, ne pa tako kot bi se taka zadeva morala opraviti, ko gre vendar za desetletno ugodnost države.

Prezidentnik Kisi je danes izjavil, da bo odstopil, ker mora priti do splošne sprejemljivosti v vsej javnosti, da bo ostal verjetno še do nedelje, ko bo moralno vredovati na množičnem zborovanju, ki bo sledilo na stadiionu. Danes pa je prišel na konгрès tudi Vladislav Gomulka, prvi tajnik poljskega delavščinskega združenja partije.

Predstavnik »Zengakure« pa je izjavil, da se še nikoli ni zgodilo v zgodbini Japonske,

da bi moralna vlada izmenjati ratifikacijske listine pod začetilo poljevje in na skriv

Goriško-beneški dnevnik

Seja pokrajinskega sveta

13 milijonov za nakup opreme za licej

Kmetje, ki so zaklali tuberkulozno živino preden je pokrajina določila pomoč, bodo dobili polovico prispevka

Na včerajšnji seji pokrajinskega sveta, ki se je pričela ob 20.30, so obravnavali še tiste točke, ki so preostale na seji od 18. junija.

Pokrajinska uprava je odstopila del zemljisčne občini, da bo zgradila cerkev v Ulici Ponte del Torrione. Doborili so povišek tarif za analize pri pokrajinskem laboratoriju za higieno v profilakso — to dejstvo v profilaksu — to dejstvo — in pooblastili odbor, da lahko izdaja prispevke, če je prejel ustrezne praočne, za kulturne, umetniške in druge manifestacije. Doborili so še strošek 13 milijonov lir za nakup opreme liceju na Se-

nemem trgu ter izplačila letni prispevki konzorciju za Julijsko letalisticno v Ronkahu. Tisti občinskih upravam, ki so se izkazale pri zatiranju muh, bodo izplačali posebne podpore.

Daljša diskusija se je razvila okoli izplačila izrednega prispevka živinorejem, ki so zaklali bolno govejo živino še preden je pokrajinska uprava pokrenila to akcijo. Tem kmetom bodo dali polovico prispevka, ki ga sedaj izplačujejo.

Sledila je tajna seja, na kateri so razpravljali o vprašanjih osebja.

Smrtna prometna nesreča pri Villessah

20-letni Peter Rolich iz Gorice si je razbil lobanje in umrl

Ostala ponesrečenca sta izven živiljenjske nevarnosti

Zrev prometne nesreče, ki je bilo tudi eno uro po radi tega tam prespali. Včeraj je zgodila včeraj po polnodišnjem dajalcem 20-letni Peter Rolich, sin trgovca z oblačili na Verdi, ki je potem poskrbel, da so ju prepeljali v bolnišnico.

Mladenič je v družbi prijateljev 32-letnega Antona Vižina s Trga Municipio 4 ter 19-letnega Renata Lipicarja s Svetogorske ceste 44 odpravil v Ligneno. Ne ve se še točno, kaj jih je pravzaprav spravilo na to pot. Po raznih vesteh, ki smo jih zbrali pri priadetih družinah, je Vižin prodral Rolichu avtomobil fiat «1100», ki je bil še last izposvojevalca avtomobilov M. Nauta iz Ul. Cascina.

Vračali so se precej pozno, saj so se ustavili v Rudi, ko je bila ura nekaj čez polnoč. Kdaj in na kakšen način se je pripeljal nesreča, tegu nihče ne sedaj še ne ve povestno, ker tudi ostala ponesrečenec, kateri je bila še last popolnovejši avtomobilov, je bila ustaša na sklopku.

Starši vseh treh so bili včeraj v skrbih, ce se jim nihče pripeljalo. Tolazili so se s tem, da so se v Lignenu precej zakanili in da so za-

trupili bodo danes ob 6 ure pripeljali na Placuto, od koder bo zaseben pogreb na glavno pokopališče. Prizadeti družini izrekamo naše sožalje.

O 22. uri so v bolnišnici v Palmanovi izvedeli, da je zdravstveno stanje Vižina dočišča za plin zastanila in da šofer v trenutni zmedenosti ni pomislil na to, da mu v takem primeru ne preostane dočišča, kot pritisnil na zapestje, kjer je bila še last avtomobila, Lipicarja pa z resilnim avtomobilom.

Hudega kriza, ki je prejel na kraj nesreče iz Palmanove.

Prometna policija, ki je privila na kraj nesreče, je ugotovila, da je avtomobil zapeljal s ceste v travo ter podrl na razdalji kakih 20 metrov dva obcestna kamna. Nekoliko delje se je zaletel v kak meter visok betonski zid, ki je postal ob vojaških utrdb iz prve svetovne vojne. Zaradi precejšnje brzine se je pri trčenju ob zid zadnji del avtomobila dvignil ter se prevrnil s streho navzdol na drugo stran zidu, kjer je teren kakšne tri metre nižji.

Pri trčenju ob zid se je strela, ki je iz plasti odprala in vsi trije potniksi so zleteli iz avtomobila. Medtem ko sta se Vižin in Lipicar samo hudo poškodovala po glavnem in po drugih delih telesa, je postalo trčenje za Rolicha usodno; mladenič si je zlomil lobanje, desno zapestje, nogi in kol, kar je povzročilo njegovo takočino smrt.

Ker sta ostala ponesrečenca že vedno napol v nezavest, niso mogoce povsem točno osvetiliti okoliščine, zaradi katerih je prišlo do tako tragične dogodek. Svojcem, ki so ju prišli obiskati v palmanovsko bolnišnico, je Vižin rekel, da je sedel za volanom Rolich. Povedal je tudi, da se je nekaj časa po nesreči lahko

Ulica Fatebenefratelli, ob kateri raste nova stanovanjska četrta, so včeraj asfaltirali. Z modernim strojem gradbenega podjetja Marini so položili na cestišču nekaj centimetrov debelo asfaltino preprogo, ki sega prav do Ulice Aquileia pri železniškem podvozu. Na sliki vidišmo finiser pri delu na križišču v Ulico Aquileia.

MATEVŽ HACE

KOMISARJEVI ZAPISKI

Prva knjiga

«Napisal boš vse po pravici»

«Tako vam pravim,» je govoril Luka, »ti, Martin, ki si hodil v sole, glej, da boš po vojni pisal prave knjige o partijskih, pa ne take, ki nimajo ne repa ne glave; napisal boš vse po pravici, kako smo se tolki, pa tudi to, kako smo jo včasih prav hitro pobrisali. Samo tako da ne boš pisal, kjer smo premišljajoči v vzdihajoče, ker jokavcev pri nas ni. Pisal boš, kako smo se tolki v mrazu in v ročini, kako smo preprečili, kako smo stradal, pili zganje, če smo ga dobili, kako smo klicali, kričali, in še to boš napisal, da je komandan Luko rad pil in da sem imel rad vse borec. Še tiste zaljubljene paroke imam rad. Ha-ha, da veš, Martin, ti, ki si učen, da boš vse to zapisal! Ce ne boš pisal vse po pravici, te bom kje v kaki ljubljanski gostilni ozmerjal. To sem vam poveval... Luka je magnificiral.

«Res je tako, kakor je rekel Luka,» je omenil Martin, »ali pisati lepe knjige je umetnost; če knjiga ne bo lepo napisana, bodo rekli kritiki: knjiga je zanič, pisek ni imel umetniškega navduha, knjiga je brez glasbe v jeziku, zgodba je slaba, razplet in preplet nista logična, ni samoniklosti in se in se...» Martin se je prevabil na ležišču, da je pograd zaškrabal...«Pusti vse tako, pisal boš to, kar si sam doživel in videl,» je kričal Luka in tolkal po starci majavi misli.

«Eh, po vojni bodo pisali tak, ki bodo vse vec vedeli, kaj se dogajalo v partizanah, ko pa mi,» je tisto omenil komisar Priek in zapri Aho Karenino.

«In ce ne pišeš po njihovem, te kratko malo ubijejo,» je pristavil Martin.

Dvignil sem se izza mize in vprašal: »No, povej, Martin,

»Raztrgajo ga ali pa gredo molče mimo knjige. Mladenič obupa, postane zagrenjen in prestane s pisanjem.«

»Hudica, naj vztraja, kakor pri nas v borbi!, sem rekel Martinu in trčil s čutarico ob Lukovo.

»Za tako je potrebna energija,» je rekel Priek. »Tale Tolstoj, ki je pisal Aho Karenino in Vojno in mir, ta je imel voljo, razum in energijo, in genialen je bil.«

»Tudi naš Levstik je imel energijo,« je dodal Martin. Ve nomer se je obracal po širokem pogradu in kadil svoje smrdljive cigarete.

»Kaj pa Jurčić?« je zvedavo vprašal kurir Jože. »Partizanske stvari naj bi bile tako napisane, kakor so napisane Jurčeve povesti. Ljudje jih še sedaj radi beroj.«

»Današnji čas zahteva visjo umetnost in več razmišljanja,« je nadaljeval Martin.

»No, že vidim, da boš samaril in da ne boš pisal po domače,« je vzkliknil Luko in zvrnil požreke.

»Da, jaz sem z Luko,« je dejal Priek. »O razmišljanju naj pišejo tisti, ki so v bunkerjih ali pa odtrgani od osvobodilne vojne. V velikem času živimo, Slovenci preživljamo junasko dobo, v vsaki knjigi, ki bo pisala o domovinski vojni, boš moral cutiti v videti junake, veliko ljudem do rodne zemlje, da boš tudi izdajstvo in sploh vse...« Priek je govoril z zanosom mladega studenta. Meni so besede pripadajo, medtem ko me je hladni in malo cinični Martinov ton odbijal. Martin je bolj ljubil veliko literaturo.

»Že vidimo, da bo po vojni več storil naš Priek, kakor pa ti, Martin,« je povedal na koncu Luko. Obrnji se je na ležišču in nas vse skupaj pogledal.

Martin je, bilo je že pozno, majo užajen zapustil barako; ni mu bilo po volji, da smo pritrivali mlademu komisarju Prieku; prevec se je zavzemal za slovenske pisatelje, premalo je pritrjeval njemu Moram pa reči, da smo Martina cenili; obetal je, da bo po vojni pisal in ustvarjal.

«In ce ne pišeš po njihovem, te kratko malo ubijejo,» je pristavil Martin.

Na mrzi noči od 23. na 24. decembra smo se premaknili iz hribovskih vasi na Bloško pianoto. Dva bataljona Sercerje-

ve brigade sta zasedla položaje proti Novi vasi in Velikim Bloškim. Lukov bataljon pa je obokli postojanko na Runarskem. Poigli smo v sneg okrog vasi. Mrzlo je bilo in gosta megla je ležala v kotlini.

Postojanko je treba razbiti, da bomo lahko hodili iz loških gozdov čez Bloško pianoto na Mokre in Krim,« je rekel Stjepan.

Belički so metali bombe iz zvonika. Dolgi rafali iz mitraljezov so svigali v temno noč. S Priekom sva ležala za zdorni nešte hiše. Opazovali sva, kako so letelo bombe iz zvonika. Naši so kričali: »Hejo, belički, predajte se! Belički so kleli in neprehnomo streljali.

»Zoperna noč je danes,« sem skrnil. Priek se je magnil k meni in mi šepnil: »Ali ves, Matevž, kako večer je danes?«

»Kaj bi ne vedel,« sem mu odgovoril. »Nocoj je božični večer. Po starci navadili se zberejo družine, pripovedujejo si dogodek iz celega leta, berejo knjige, povesti, zunaj pa zvoni v verniški hodijo v cerkev. Sam teh večerov spominjam najbolj po tem, da sem vsak božični večer braškalo knjigo. Že od rane mladosti so bili zame prazniki in nedelje lepe, če sem braškalo.«

Priek je tisto odgovoril: »Pri nas na Stajerskem pa imamo na ta večer same tako lepe običaje — potice, klobase, obiski sosedov, zvonjenje, ljubezni. Ko sem kot student prihajal iz mesta, sem vedno rad bil z vaščani. Vidiš, nocoj bodo po cerkvah pel pesem o miru ljudem na zemlji; v znamenju miru so služili fašistov pri napisu organizirali belogardistično postojanko, mi pa jo nocoj napadamo. Ze zmlada nisem nikoli verjel bogatašem; vedno sem bil prepričan, da sleparji ljudstvu, sedaj pa se posebno. Pogje, koliko kmetičkih zaslepjencev pačim danes po belih postojankah, namesto da bi se z namit tolpi proti fašizmu.«

Zopet je prieljet rafal in se zari blizu naju v zemljo. Priek je umolknil in si popravil suknjik. Luka je zakrčal z zamolkom glasom: »Na desnem kriku!« Pomaknili smo se naprej po vrtovih med svetlikajcimi se krogliami. Zopet smo se vlegli na tabor. Bili smo že blizu cerkve, blizu bežih; iz zvonika so neprehnomo streljali.

»Vragi imajo cele vozove bomb v zvoniku,« je zamirral

ve brigade sta zasedla položaje proti Novi vasi in Velikim Bloškim. Lukov bataljon pa je obokli postojanko na Runarskem. Poigli smo v sneg okrog vasi. Mrzlo je bilo in gosta megla je ležala v kotlini.

Postojanko je treba razbiti, da bomo lahko hodili iz loških gozdov čez Bloško pianoto na Mokre in Krim,« je rekel Stjepan.

Belički so metali bombe iz zvonika. Dolgi rafali iz mitraljezov so svigali v temno noč. S Priekom sva ležala za zdorni nešte hiše. Opazovali sva, kako so letelo bombe iz zvonika. Naši so kričali: »Hejo, belički, predajte se! Belički so kleli in neprehnomo streljali.

»Zoperna noč je danes,« sem skrnil. Priek se je magnil k meni in mi šepnil: »Ali ves, Matevž, kako večer je danes?«

»Kaj bi ne vedel,« sem mu odgovoril. »Nocoj je božični večer. Po starci navadili se zberejo družine, pripovedujejo si dogodek iz celega leta, berejo knjige, povesti, zunaj pa zvoni v verniški hodijo v cerkev. Sam teh večerov spominjam najbolj po tem, da sem vsak božični večer braškalo knjigo. Že od rane mladosti so bili zame prazniki in nedelje lepe, če sem braškalo.«

Priek je tisto odgovoril: »Pri nas na Stajerskem pa imamo na ta večer same tako lepe običaje — potice, klobase, obiski sosedov, zvonjenje, ljubezni. Ko sem kot student prihajal iz mesta, sem vedno rad bil z vaščani. Vidiš, nocoj bodo po cerkvah pel pesem o miru ljudem na zemlji; v znamenju miru so služili fašistov pri napisu organizirali belogardistično postojanko, mi pa jo nocoj napadamo. Ze zmlada nisem nikoli verjel bogatašem; vedno sem bil prepričan, da sleparji ljudstvu, sedaj pa se posebno. Pogje, koliko kmetičkih zaslepjencev pačim danes po belih postojankah, namesto da bi se z namit tolpi proti fašizmu.«

Zopet je prieljet rafal in se zari blizu naju v zemljo. Priek je umolknil in si popravil suknjik. Luka je zakrčal z zamolkom glasom: »Na desnem kriku!« Pomaknili smo se naprej po vrtovih med svetlikajcimi se krogliami. Zopet smo se vlegli na tabor. Bili smo že blizu cerkve, blizu bežih; iz zvonika so neprehnomo streljali.

»Vragi imajo cele vozove bomb v zvoniku,« je zamirral

ve brigade sta zasedla položaje proti Novi vasi in Velikim Bloškim. Lukov bataljon pa je obokli postojanko na Runarskem. Poigli smo v sneg okrog vasi. Mrzlo je bilo in gosta megla je ležala v kotlini.

Postojanko je treba razbiti, da bomo lahko hodili iz loških gozdov čez Bloško pianoto na Mokre in Krim,« je rekel Stjepan.

Belički so metali bombe iz zvonika. Dolgi rafali iz mitraljezov so svigali v temno noč. S Priekom sva ležala za zdorni nešte hiše. Opazovali sva, kako so letelo bombe iz zvonika. Naši so kričali: »Hejo, belički, predajte se! Belički so kleli in neprehnomo streljali.

»Zoperna noč je danes,« sem skrnil. Priek se je magnil k meni in mi šepnil: »Ali ves, Matevž, kako večer je danes?«

»Kaj bi ne vedel,« sem mu odgovoril. »Nocoj je božični večer. Po starci navadili se zberejo družine, pripovedujejo si dogodek iz celega leta, berejo knjige, povesti, zunaj pa zvoni v verniški hodijo v cerkev. Sam teh večerov spominjam najbolj po tem, da sem vsak božični večer braškalo knjigo. Že od rane mladosti so bili zame prazniki in nedelje lepe, če sem braškalo.«

Priek je tisto odgovoril: »Pri nas na Stajerskem pa imamo na ta večer same tako lepe običaje — potice, klobase, obiski sosedov, zvonjenje, ljubezni. Ko sem kot student prihajal iz mesta, sem vedno rad bil z vaščani. Vidiš, nocoj bodo po cerkvah pel pesem o miru ljudem na zemlji; v znamenju miru so služili fašistov pri napisu organizirali belogardistično postojanko, mi pa jo nocoj napadamo. Ze zmlada nisem nikoli verjel bogatašem; vedno sem bil prepričan, da sleparji ljudstvu, sedaj pa se posebno. Pogje, koliko kmetičkih zaslepjencev pačim danes po belih postojankah, namesto da bi se z namit tolpi proti fašizmu.«

Zopet je prieljet rafal